

SANDARA

LITHUANIAN

NEWSPAPER

EINA NUO 1918 METŲ

SANDARA

Published by the
Lithuanian National League
of America

Consisting of 100 Branches Located
in All Principal Cities of the
UNITED STATES

840 West 33rd Street,
Chicago, Ill. 60608
Telephone: (312) 927-4789

7V8

PRICE 50 CENTS

SAUSIO 12 - JANUARY 12, 1981

NR. 1

LIETUVOS ATSTOVO

DR.S.BAČKIO KALBA Į LIETUVĄ

LIETUVOS ATEITIS PRIKLAUSYS NUO MŪSŲ PAČIŲ IR TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ RAIDOS

BRANGŪS TAUTIEČIAI,

Sutinkame Naujuosius 1981 Metus tarptautinės įtampos ženkle, prisimindami Sovietų Sąjungos agresiją į Afganistaną, Irako-Irano karo veiksmus, Sovietų kariuomenės sėkmingumą prieš Lenkijos sienų, JAV diplomatų likimą Irane ir t.t. Tos rizikingos padėties eigoje Madride vyko 1980. XI, 11-1980. XII, 19 dienomis konferencija tikslu patikrinti, kaip vykdomi 1975 m. Helsinkio Baigiamąjo Akto nuostatai. Ten dažnai nuskambėjo Lietuvos vardas ir JAV delegacijos buvo pakartota, kad JAV nepripažįsta priverstinos Pabaltijo valstybių inkorporacijos į Sovietų Sąjungą. Ten buvo išvardinta ir lietuviai politiniai kaliniai, vykdoma Lietuvos okupanto pasitangomis spauda, kratos, areštai, bylos teismuose, religijos praktikavimo varžymai, žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių nepaisymai. Baigiant minėtos konferencijos pirmosios dalies posėdžius, JAV delegacijos co-pirmininkas KAMP-ELMAN pareiškė: "Mes ant visados palaidojom nuomonę, jog būdas, kaip koks kraštas traktuoja savo žmones yra vieno reikalas, kad toks traktavimas yra netinkamas dalykas tarptautinėms diskusijoms ir kad žmogaus teisės neturi padarinių tarptautiniams santykiams ar tarptautiniam saugumui."

Pridurtina, kad 1980 metais Vakarų kraštų spauda daugiau, negu anksčiau, rašė apie Lietuvos okupaciją, padėti, lietuvių siekimus išsilaikyti, jų protestus prieš priemones, kuriomis okupanto siekiama panaikinti lietuvių tautinį savitumą, tradicijas, net kalbą. Buvo minėta ir tai, kad lietuviai griebėsi MALDOS-GINKLO, prieš kurį Sovietų Sąjunga yra bejėgė ką padaryti.

Lietuvių išeišija gerai žino, kad pavergtoje Tėvynėje tautiečiai kovoja su didžiausia rizika dėl geresnės ateities, už žmogaus teises ir pagrindines laisves. Ji jaučia savo atsakomybę už Lietuvos tautos likimą ir laiko, kad Lietuvos tautos likimą ir laiko, kad Lietuvos laisvės byla yra mūsų visų reikalas. Bendrai, Lietuvos ateitis daug priklausys nuo mūsų pačių ir tarptautinių įvykių raidos.

Naujųjų 1981 Metų proga nuoširdžiai sveikinu Lietuvos Pasiuntinybės ir savo vardu visus pavergtos Tėvynės tautiečius, linkėdamas geresnių Naujųjų 1981 Metų.

JAV PREZIDENTO IR KITŲ SVEIKINIMAI LIETUVOS ATSTOVUI DR. BAČKIUI IR PONIAI

Kalėdų švenčių ir Naujųjų 1981 Metų proga JAV Prezidentas ir ponias Carter, Vice Prezidentas ir ponias Mondale, Valstybės Sekretorius ir ponias Maskaie, Protokolo Šešas ir ponias Valdez, Washingtono Mayoras ir ponias Barry, eilė senatorių ir kongresmanų atsiuntė sveikinimus, linkėjimus Lietuvos atstovui ir poniam Bačkieniui, kurie irgi pasiuntė sveikinimus bei linkėjimus aukštesiems sveikintojams.

Švenčių proga p.p. Bačkiai taip pat pasikeitė sveikinimais bei linkėjimais su keliasdešimt valstybių ambasadoriais.

GEROKAI PASPAUDĖ RUSUS DĖL PRIEVARTOS LIETUVOJE

Europos saugumo ir bendradarbiavimo komisija, Washingtone, Altui atsiuntė pilną tekstą JAV delegacijos nario Spencer Olivier kalbos, pasakytos Madrido konferencijoje gruodžio 5 d. Jis išskėlė Helsinkio susitarimo punktų laužymą. Olivier pabrėžė, kad Sovietų Sąjunga Belgrado konferencijoje net neleido baigiamajame dokumente suminėti žmogaus teisių termino. Priminę, kad vyrai ir moterys, kurie niekuo kitu nenusikalsta, kaip tik naudojasi žmogaus teisėmis, vis dėlto yra sistemingai varginami, gądinami, areštuojami, kalinami, tremiami. Olivier klausė: "Kiek gi mes galime pasitikėti tokia vyriausybe, kuri tokius dalykus praktikuoja?" Priminė, kad tūkstančiai JAV mokslininkų atsisakė su Sov. Sąjunga bendradarbiauti, kol laikys Sacharovą ištėrimime.

Priminė Maskvos kalinamus V. Petkų, V. Skudų, P. Plumpą, Vl. Lapiečių, pabrėždamas, kad tai tragiškų kentėjimų faktai, laužiant iškilmingus pasižadėjimus. Priminė Lietuvos tikinčiųjų suvaržymus. Pabrėžė, kad Maskva nepaiso savo mažumų teisių, kas liečia lietuvius, latvius. Pabaigoje jis paklausė: "Jeigu tokie svarbūs nuostatai, kaip įsipareigojimas gerbti žmogaus teises ir pagrindines laisves, yra ignoruojami ir grubiai pažeidžiami, tai mes neatsisakysime saugumo ir kooperavimo Europoje, kaip tas numatyta baigiamajame Helsinkio susitarimų akte."

TRUMPAI IŠ VISUR

- *** Brežnevis pareiškė, kad jis gen. A. Haig laiko geru kandidatu į valstybės sekretorius. ***
- *** Erdvėlavis "Columbia", kainavęs 8,8 bil dol., kovo mėn. bus išbandytas. ***
- *** Per Kalėdas, Afganistano sostinėje buvo kilusios riaušės. ***
- *** Britanijos premjerė M. Thatcher vasario mėn. žada atvykti pas R. Reaganą. ***
- *** Afganistane žuvusius savo karius sovietai nebesiunčia namo, bet laidoja ten pat. ***
- *** Japonija karo reikalams savo biudžetą padidino 7,6%. ***
- *** JAV žemės ūkio sekretoriumi R. Reaganas paskyrė J. Block iš Illinois. ***
- *** Lenkijoje nuo vasario 1 d. įvedamos maisto kortelės. ***
- *** Sovietai, 150 mylių nuo Vietnamo krantų, jūroje rado naftos. ***
- *** Standard Oil Co. 1980 m. išleido 4,2 bil. dol. naftos šulinių ieškojimui, šiems metams paskyrė 5,1 bil. dol. ***
- *** Popiežius Kalėdų ryte sveikino 42 kalbom, tarp jų ir lietuvių. ***
- *** Hamburgo ligoninėje mirė Vokietijos admiralas K. Doenitz. ***

Lietuvos gen. konsulas dr. J. Žmuidzinas

Vliko seimo apžvalga

(Tęsinys)

Gen. Lietuvos konsulo dr. J. Žmuidzino žodis VLIKO seime Toronte 1980. XII. 13

Sia proga visų pirma prisimintina, jog pastariausiu metu Tėvynėje mūsų laisvės kovotojų persekiojimai vis didėja. Tatai patvirtina, pavyzdžiui, kad ir tas faktas, jog poeto rašytojo Putino žmona uždaryta į psichiatrinę vien dėlto, kad ji pastatė kryžių ant savo vyro kapo. Kitas lietuvių tautos naikinimo įrodymas yra tas, kad prasidėjus Lenkijoje darbininkų judėjimui, buvę Lietuvoje skubiai pašaukti atsarginiai ir pasiūti į Lenkijos pasienį.

Turint tai galvoje, o ypač dabartinę Sovietų Sąjungos ir Vakarų pasaulio santykių grėsmingą įtampą ir istorijos teismą prieš akis, mūsų pareiga įsikišti tai, kas mus jungia, o ne kas mus skiria. Vienybė juk buvo ir yra mūsų galingiausias ginklas kelyje į Lietuvos nepriklausomybės atstatymą.

Kita vertus, kaip istorija rodo, laisvės pajautimas būna galin-gesnis ir už karinę jėgą ar žemės turty galią. Juk ne Egipte, Babilonijoje, Asirijoje ar Persijoje gimė laisvė, o tik neturtingoj mažoj šaly Graikijoje, kuri, nepaisant savo teritorinės ir materialinės menkystės, išsaugojo savo nepriklausomybę.

Siuo siekiame pasakyti tai, kad mūsų veiksmų vienas didžiųjų uždavinių yra gaivinti užsienio ir krašto lietuvių viltį į laisvę, gaivinti ją visais įmanomais būdais, ypač sumezgant dingusią Lietuvos praeitį su jos dabartimi. Ir nepamirškime, kad tos jėgos, kurios sugriovė eilę imperijų, tebeveikia ir dabartinėje sovietų imperijoje.

Tokiais jausmais bei mintimis sutikdamas šį suvažiavimą, sveikinu seimo dalyvius, linkėdamas Jums, Mieli Tautiečiai, vienin-gai bei sėkmingai atlikti visus numatytus darbus ir kuo didžiausio pasisekimo tolimesnėje VLIKO darbuotėje.

Dvasinė stiprybė telydi Jūsų žingsnius ir pasiilgtą Tėvynės laisvą rytojų.

VLIKO SEIMO REGISTRACIJA TORONTE- KANADOJE

Iš kairės - Aida Dovidaitytė, Rita Rudaitytė, Ona Jurėnaitė

(Nuotrauka - Stp. Varankos)

- *** Saugumo Tarybos pirmininku R. Reagan paskyrė R. Allen. ***
- *** Argentinos Peronienė vis dar laikoma namų arešte. ***
- *** Portugalijos premjeru išrinktas žurnalistas, socialdemokratų veikėjas, Balsemane. ***
- *** Clevelande išbandytas naujo modelio automobilis, kurs su vienu galionu benzino nuvažiuoja 117 mylių. ***
- *** Perskaičius balsus paskelbta, kad N.Y. respublikonų kandidatas į senatorius, gavo 80,991 balsą daugiau, negu demokratė - "nacių medžiotoja" - E.Holzman. ***
- *** "Time" žurnalas paskelbė R. Reaganą "1980 Metų Vyrū". ***
- *** "Amerikos Balsas" be anksčiau duodamų programų lietuvių kalba, dabar dar duoda papildomai 6 val. 15 min. Lietuvos laiku bangomis 4213, 4998 ir 3096. ***
- *** Jonas Matuzevičius ir Bronius Purlys atkalėję po 25 metus sovietų kalėjimuose, buvo sugrįžę į tėviškės, bet jų neprireistravo ir išakė iš Lietuvos išvažiuoti. ***
- *** Kentucky Fried Chicken prezidentas Sanders mirdamas 1,5 mil. dol. paliko šalpos organizacijoms. ***
- *** Italijoje per žemės drebėjimą Pizos bokštas siūbavo 22 minutes, bet nesugriuvo. ***

(Karyktura z "Tygodnia Polskiego" w Londynie)

SANDARA

LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA
NEWSPAPER

Published bi-weekly on Mondays, except July,
by the LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA, INC.
Second class postage paid at Chicago, Illinois
Sandara (USPS 480-880)

GENERAL OFFICE:
840 West 33rd Street, Chicago, Ill. 60608

Phone Yards 7-4789

SUBSCRIPTION RATES: UŽSAKYMŲ KAINA:
In The United States per year \$10.00 Suvienytose Valstybese metams \$10.00
In Foreign Countries per year \$10.00 Užsienyje metams \$10.00

Opinions expressed in any column appearing in the SANDARA, including those of staff members, reflect the views of the writer only. The opinions may or may not be in agreement with those of the Lithuanian National League of America.

NAUJUOSIUS METUS PRADEDANT

Kai Maskvos raudonieji brutaliai užplūdo mūsų laisvą Tėvynę, tuomet, kas tik galėjo, visi bėgo į laisvąjį pasaulį. Tuomet kiekvienas bėgantis buvo pasiryžęs būti pavergtos tautos ambasadoriumi tremtyje, būti tuo šaukliu, kuris drąsiai ir be atvangos skelbtų visame pasaulyje pavergtos Tėvynės vargus, kančias - vykdomą genocidą.

Tuomet nieks kitaip ir negalvojo, nemėnė okupantui nusilenkti ir juo labiau su juo bendradarbiauti. Tuomet bėgliai buvo pasiryžę kalnus nuverst, kad tik Tėvynė būtų laisva.

Bet štai, tas toks ambasadorystės ryžtas laiko tekmeje sugniužo, suglebo. Iš drąsaus ir kieto ryžto tik nežymi dėmė tepasiliko. Tiesa, čia tremtyje atkūrėm laisvoje Tėvynėje veikusias organizacijas, sąjungas ir net pristeigėme įvairiais pavadinimais naujų, vis turėdami prieš akis pavergtuosius tautiečius, bevargstančius Sibiro taigose, Gulago kacetuose. Taip bent buvo reklamuojamasi senąsias organizacijas atkuriant ir naujas besteigiant...

Bet kas iš to? ... Kas iš to, kad visų tų organizacijų bei sąjungų ir klubų veikla, vis dėlto, ribojasi tik savo aplinka, sielojasi tik parapijinėmis bėdomis, vis besiginčijant tarpusavyje dėl "garbės" ar panašiai. Kas iš to, kad visų tų organizacijų ir sąjungų vadovai, apsitvėrę neperžiangiama aukšta tvora, temoka savo kieme tik rūteles mindžioti, nesugebėdami nors retkarčiais mesti žvilgsnį per tą juos skiriančią tvorą į tolimesnį horizontą, išgirsti jame prislėgto tautiečio šauksmą.

Šiandien, užversdami Senųjų Metų paskutinį lapą ir atversdami naują Naujiems Metams, širdgėla giliai slėpdami, atvirai turime pripažinti, kad mūsų šalis ryžtas būti pavergtos tautos ambasadoriais išvirto į ambicijos nepasotinamą alkį. Pasirodo, kad tos ambicijos vedami, kaip kokio kirmino griaužiamai, mes temokame šliaužais šliaužioti, dažnai per kitų nugaras lipdami ir nosis rieddami.

O kruvinos žaizdos tėvynės
Ar tūkstančiais metų pagis?
Mačiau, kai rankas surakinę,
Juos varėsi rusai tardyt.

Girdėjau ir klyksmą begali,
Ir smūgius ant brolių pečių —
O plėšė jiems širdį ir valią...
Už ką tiek mūs tautai kančių?

Iš Lietuvos pogrindžio poezijos

nematome čia pat po kojomis mindžiojamą mūsų ambasadorystės ryžtą. Ir jeigu kas tokiam riestanosiu drįsta priminti, kad štai, va, meldžiamasis, ne tuo keliu žygiuojai, kad juo žygiuojant toli nenuėisi, o ho, ho! ... Spėki tolyn bėgti, nes toks "iškilusis" arba "iškilioji" mandriai atsakys: "Tai politinė veiklos sritis!" Atseit, mes tebedirbame tik kultūrinėje srityje, purename kultūros dirvonus ir apie politiką nieko nenorime žinoti. Tikriausia tokie, juos užklausus, net nemokėtų paaiškinti kas yra politika ir kas yra kultūra, arba koks yra skirtumas tarp bendrųjų kultūrinių ir politinių veiksmų.

Tad pradedant Naujuosius Metus, linkėtina, kad mūsų visos organizacijos, sąjungos, klubai ir klubeliai, kaip tie žydai paupyje, išverstų visas kišenes, išdulkintų padalkas ir sumestų į prabėgančią upę visas ambicijas, užsispyrimus, nuodėmes ir klaidas. Linkėtina, kad šiais 1981 metais būtų nuoširdžiai atgaivinta bėgantis nuo bolševikų duotas pažadas-BŪTI PAVERGTOŠ AUTOS AMBASADORIUMI. Tuo vadovaujantis turėtų būti paremta visų mūsų organizacijų veikla - ypač didesnių tautinių ir politinių susipratimų remti politinius veiksmus, Lietuvos išlaisvinimo labui.

V. Pr.

ST. PETERSBURG, FLA STEIGIAMOJO SEIMO MINĖJIMAS

1980 m. gegužės 15 d. suėjo 60 metų, kai Kaune pirmajam posėdžiui susirinko visų Lietuvos gyventojų demokratinių būdų išrinkti Steigiamojo Seimo atstovai. Šiam svarbiam mūsų valstybės įvykiui paminėti, sausio 21 d. klubas rengia specialų vakarą.

Paskaitą skaitys svečias iš rytinio Floridos pakraščio JONAS DAUGĖLA, o meninę programą atliks JUZĖ KRIŠTO-LAITYTĖ-DAUGĖLIENĖ.

Minėjimo pradžia 7 val. vakaro. Klubo Valdyba kviečia narius ir apylinkėje gyvenančius svečius minėjime gausiai dalyvauti.

ROCHESTER, N.Y.

Vietos laikraščiai gana dažnai išspausdina Alto skyriaus pirmininko Juozo Jurkaus laiškus įvairiais klausimais, ypač primenant Lietuvos reikalus.

SANDAROS REDAKCIJA
Redaktorius: G. J. Lazauskas
Redakcijos nariai: E. Boreiša (polit.), P. Bružas (techn.).
Skyrių redaktoriai: Janė Bajerčienė (Šeiminkų sk.), Vyt. Širvydas (English Section).
SANDAROS ADMINISTRACIJA
Administratorė: Edita Rimkus
Ekspeditorius: Stasys Dagys
Administracijos darbo valandos: Pirmadienį, Antradienį ir Trečiadienį

10 val. - 12 val. ir 1 val. pp - 6 val. vakare. (kitu laiku, esant svarbiam red. ir adm. reikalui, galima skambinti 312 - 543 - 8198.).

SANDAROS ATSTOVAI

So. Bostone: Inž. Aleksandras J. Chaplikas; Los Angeles - inž. Juozas Ruokis; Detroit - Antanas Norus.

TALKININKAI, kurie norėtų bet kuo prisidėti prie Sandaros darbų, prašomi pranešti red. ir adm. telefonais.

BOSTONO Padangėje

INŽ. JULIUS TUMAVIČIUS
- GARSUS IŠRADĖJAS

Old Saybrook laikraštyje Michele Jacklin rašo apie inžinierių Julijų Tumavičių. Jis esąs 66 metų, baigęs M.I.T. ir 45 metus dirbęs erdvės pramonėje. Jis buvęs lėktuvų bandymų pilotas inžinierius ir projektuotojas, užpatentavęs 17 įvairių išradimų. Paskutiniu laiku jis dirbęs prie naujo išradimo, kurį manąs užpatentuoti. Tas jo naujas išradimas vadinamas "Perceptor".

Tą aparatą išstobulines, bet jau esąs pardavęs U.S. laivynui, Pratt and Whitney lėktuvų kompanijai, Washingtono universitetui, Laivyno povandenybės sistemos centrui New Londone, Connecticut universitetui, kuriame dabar jis yra mechaninės inžinerijos lektorius.

Julius Tumavičius yra kilęs iš Bostono. Jo tėvas BALTRAMIEJUS TUMAVIČIUS jau yra miręs seniai, o motina sandarietė JADVIGA TUMAVIČIENĖ, kurią tremtiniai pavadino "Tremtinių motina", mirė ne taip seniai. Sesuo IRENA MICKŪNIENĖ gyvena Bostono priemiesty Jamaica Plain.

Tur būt, mažai kas iš lietuvių žinojo, kad turime tokį išradėją lietuvių savo tarpe, kuris niekur nesigarsino, o dirbo savo srityje.

SOUTH BOSTONO LIETUVIŲ PILEČIŲ DRAUGIJOS TRADICINIS NAUJŲ METŲ SUTIKIMAS

Jau kelinti metai iš eilės South Bostono Lietuvių Pilečių Draugija rengia tradicinį Naujų Metų sutikimo bankietą, Naujųjų Metų išvakarėse, draugijos savyje name 368 W. Broadway, So. Bostone, naujai išpuoštoje trečio aukšto auditorijoje.

Svečiai pavaišinti tikra lietuviška vakariene. Skanų maistą pagamino inž. Eikino mamytė su savo padėjėju štabu.

Sutinkant Naujus Metus, moterys buvo papuoštos Havajų vainikais, o vyrai elegantiškom daugiaspalvėm kepuraitėm. Nuotaika, kaip paprastai, buvo gera.

DU YPATINGI SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE VAJAI

Specialus Vajus

SLA narių pageidavimu, Susivienijimas Lietuvių Amerikoje pratęsia dabartinį Specialų vajų naujiems nariams įrašyti. Vajus tebevykdomas ne tik naujų narių verbuoti, bet ir sudaryti progą esamiems nariams iki 70 metu amžiaus savo andrandas padidinti. Šio vajuus metu įrašantieji į reguliarias apdraudas (V-1, V-2, V-3 ir V-X) gauna net 50% nuolaidą nuo pirmų metų metinių mokesčių. Šio vajuus metu nariai ir nauji aplikantai gali Susivienijime apsidrausti iki \$5,000 netikrinę sveikatos.

Ypatingas Jaunimo Vajus

Didžiausia ir seniausia jaunimo organizacija yra Susivienijimas Lietuvių Amerikoje. Juk ketvirtadalis narių yra jaunosios kartos! Taip pat reikia atsiminti, kad Susivienijimą sukūrė jauni aušrininkai. Per savo ilgą ir garbingą istoriją Susivienijimas buvo toji visuomeninių ir kultūrinių reikalų mokykla, kuri iš jaunų veikėjų paruošė patyrusius visuomeninkus.

Susivienijimas visuomet ėjo iš vieno su kitomis jaunimo organizacijomis, joms suteikdamas finansinę bei kitokią paramą. Žavėdamasis jaunų lietuvių veikla, kuri reiškiasi per tautinius šokius, dainų šventes, jaunimo organizacijų sąskrydžius ir stovyklas, Susivienijimas rimtai susirūpino lietuviškam jaunimui sukurti tvirtą finansinį pagrindą, be kurio joks ateities veikimas nebus įmanomas.

Vykdam SLA seimo nutarimus, ir pasiteiravus pas aktuarus, Susivienijimas skelbia ypatingą JAUNIMO VAJŲ.

Jaunimo Vajuus šūkis yra: "Investuokime penkioliką dolerių ateičiai, apdrauskime jaunuolį už \$5,000! Taip, Susivienijimas Lietuvių Amerikoje yra pajėgus pasiūlyti lietuviškam jaunimui nuo gimimo dienos iki 25 metų amžiaus \$5,000 terminuotos apdraudos polisą už tik \$15 į metus. Be didelių formalumų Susivienijimas savo narių vaikus, vaikaičius bei kitus lietuvių kilmės jaunuolius priims į narius su \$5,000 apdrauda.

Dėl smulkesnių informacijų prašome kreiptis pas kuopų finansų sekretorius arba į SLA Centrą šiuo adresu:

Lithuanian Alliance of America
307 West 30th Street
New York, N. Y. 10001
Telefonas [212] 563-2210

Mieli SANDAROS skaitytojai ir bendradarbiai!

Skaitytojų ir Sandaros administracijos patogumui, apačioje čia dedame atkarpą, kurią užpildžius prašome prisiųsti Sandaros administratori p. Editai Rimkienei, kas dar nėra susimokėjęs už laikraštį. Taip pat prašome surasti ir naujų skaitytojų. Už jūsų malonų atsiliepiam ir SANDAROS parėmimą būsim labai dėkingi.

Visos aukos skelbiamos Sandaroje.

SUSIPAŽINIMUI
vienas "Sandaros" numeris
siunčiamas nemokamai

Siųsti šiuo adresu: SANDARA, 840 West 33 rd Street, Chicago, Ill, 60608

Siunčiu SANDAROS METINĘ PRENUMERATĄ..... 10 dol.

Siunčiu auką SANDAROS SPAUDOS FONDUI..... dol.

Iš viso..... dol.

MANO PAVARDE.....

ADRESAS.....

Be apetito...

Nebtarnauja apetitas
Nebevalgau taip, kaip kitas.
Oi sunku tada gyventi,
Kada žmogus ima senti.

Būdavo, seniau iš ryto,
Geriu kvortą, geriu kitą.
Ir alaus beveik užboną,
Sėdu valgyt, tai malonu.

Imu žąsį, keptą antį,
Ir kilbas kaip pantį.
Ir dar noriu ir dar trūksta
Tuoj pilve viskas suslūgsta.

O kai dešimta atėjo,
Šaukia ant kavos virėja,
Dvylika tuoj maukinykų,
Padarau bematant dykų.

Kai prisėdu valgyt pietus,
Imu puiskavot kotlietus,
Imu sriubą riebią srėbti,
Nėra laiko atsikvėpti.

Prisitaises prie gardumų,
Prie šiokių tokių saldumų,
Kemšu net akis panertęs,
Paskum pilvą sau išvertęs,
Einu sodan vaikštinėti,
Ar į lovą pailsėti.

Apie penktą kavą duoda,
Geriu baltą, geriu juodą.
Jei mėsos ar šiaip ką randu,
Tai ėmęs ir užkandu.

Sėdu valgyt vakarienės -
Porą bliūdų kiaušinienes,
Puspaltis mėsos kiaušienos,
Seną vištą, gaidį seną,
Tai pati labiausiai mena.

O dabar jau atsikėlęs
Nebištraukiu puskvortėlės.
Ir alučio mažutėlių,
Vos iščiulpiu ašotėlių.

Jau arbatos tik stiklinę,
Vieną antrą tik kiaušinių,
Selsesono pusę svaro,
Ir tas raugulį įvaro.

Oi! Sunku tada gyventi,
Kai jau žmogus ima senti.

(Prisiklausyta iš amerikoniško gramafono
Lietuvoje, 1914 metais)

Užrašė J.A.

CHICAGOS PENSININKŲ DĖMESIŲ

PENSININKAI, vyresni kaip 55 m.,
be darbo jau 15 savaitių, jei jų pajamos
ne didesnės kaip \$ 3,790 per metus (ar
vyro ir žmonos kartu - ne didesnės kaip
\$ 5,320 per metus) gali gauti nepilno lai-
ko valdžios įstaigų apmokamą tarnybą Al-
to. Kreiptis asmeniškai į Alto būstinę
2606 W 63 St., Chicagoje, arba tel. 778-
6900. Nuo pirmadienio iki penktadienio
9 val. ryto iki 2 val. p.p.

Cukrus ar medus?

Didžiai gerbiamas dr. Adomavičius
ragina tautiečius nevalgyti sūriai, saldžiai
ir nerūkyti bei negerti alkoholio, jei esą,
norima amžių prailginti. Ypačiai tokio
patarimo turėtų griežtai prisilaikyti senat-
vės sulaukę. Bet kur tau! ... Visi ger-
biamojo daktaro raginimai ir patarimai
žirniais į sieną atsitrenkia.

- Rodos, kas čia blogo, jei truputį
stipriau savo paskutinius dienas pasaldin-
siu, - pagalvoja nevienas. O vis dėlto, ir
saldumynai kenkia. Jei jau kas negali ap-
sieiti be saldumynų, tai reikia bėgti cuk-
rų pakeisti grynų, nesildytų ir chemika-
lais nesugadintu bičių medumi.

Daug kas mano, kad cukrus ir medus
nesudaro skirtumo. Taip manyti yra klai-
da, savęs apgaudinėjimas. Pavyzdžiui, 42
gramai cukraus turi tik 41,79 gramo an-
gliavandenių ir daugiau nieko. Gi du šauk-
šteliai arba 42 gramai medaus angli-
avandenių turi tik 30 gramų, o likusieji 12
medaus gramai yra baltymai, geležis, kal-
cius, fosforas, potašas, druskos (sodium),
vitaminas A, vitaminas B vienas, vitam-
nas B du, vitaminas C ir niacinas.

Fr. Sh. Goulart knygoje "Eating to
Win, Food Psyching for the Athlete" sa-
ko, kad cukrumi pasaldintas maistas pri-
pildo kraują per 15 min., o tuo tarpu me-
dumi, vos per 4 valandas. Esą, medus
yra maistas, kuris padeda susidaryti al-
kalinių medžiagų atsargoms kraujyje ir
tiek pat raumenų ląstelėse, ir suteikia
daugiausiai energijos nesukeliant staigaus
nuovargio.

Toliau, valgant gryną bičių medų su
šiltu vandeniu - mažinama rūgštys skilvy-
je. Ir atvirkščiai, valgant medų su šaltu
vandeniu - rūgščių kiekis skilvyje padidė-
ja. Be to, medus gydo žaizdas, padeda nu-
galėti peršalimus, jei jis vartojamas su
karštu pienu, su avižėmis ar su liepos
žiedais. Valgant medų su gajumi (alijo-
šiumi) - išsigydoma nuo džiovos. Šių
eilučių autorius tai patyrė praktiškai.
V. Pr.

ciją iš pačios Tarybos Chicagoje. Kaip
buvo paskelbta "ELTOS Informacijoje",
yra visiškai aišku, kad pirmasis nutari-
mas buvo priimtas vienbalsiai, o dėl antro-
jo nutarimo balsavimo daviniai nebuvo pa-
duoti, nes jų ELTA iš Chicago negavo,
tik buvo pranešta, kad toks nutarimas bu-
vo priimtas.

Tokiu būdu paskelbtas ELTOS prane-
šimas yra tikslus ir atitinka VLIKO Tar-
ybos posėdyje padarytus nutarimus. To-
dėl Lietuvos Fronto Bičiulių pirm. A.
Raulinaičio spaudoje paskelbtas kaltini-
mas, kad "ELTA klaidina visuomenę"
(žr. "Draugas", 1980, XII, 23), neatitin-
ka tiesos. LFB atstovas, dalyvavęs Tar-
ybos posėdyje, turėjo galimybę ten pa-
reikšti savo nuomonę. Kai sprendimas
padarytas demokratišku būdu, tai jis tu-
rėtų būti toleruojamas.
VLIKO valdyba

(iš Eltos)

RADIJO PROGRAMA VASARIO 16 PROGA

Amerikos Lietuvių Taryba ruošia
lietuvių ir anglų kalbomis programas
radio valandėlėms Vasario 16 d. pro-
ga. Anglų kalba padarys įkalbėjimą Lo-
jolos universiteto profesorė dr. Agne-
sina Dering, kazimierietė, o lietuvių
kalba - ALTO pirm. dr. Kazys Šidlaus-
kas ir D. Markelytė.

ŠVENTO RAŠTO TEKSTAI IR PAAIŠKINIMAI

1. GEROJI NAUJIENA

Geroji Naujiena arba Linksmoji Žinia
yra Dangaus Karalystė, kurią skelbė Vieš-
pats Jėzus ir jų apaštalai. Krikščionys
maldoje prašo šitos Karalystės įkūrimo,
sakydami: "Teateinie tavo karalystė, tee-
sie tavo valia, kaip danguje, taip ir že-
mėje". Tos karalystės įsteigimas reiškia
tūkstantmetį Kristaus karaliavimą, visu
dalykų atnaujinimą, suteikimą visai žmo-
nijai tikrą ir pilną Dievo ir jo valios pa-
žinimą, visų piktadarių pašalinimą ir vi-
sų Dievo ir teisybės mylėtojų palaimini-
mą. Apie tą žadėtąjį Kristaus karaliavimą
yra parašyta pranašystėse: "Jis pasigailės
menkojo ir beturčio ir neturtėlių gyvybes
išgelbės. Tebūnie garbinamas jo garbin-
gasis vardas per amžius" (Psal. 72:12,

13,18). "Piktadariai (kurie nenorės pasi-
taisyti) bus sunaikinti (ne amžinai kan-
kinami), bet tie, kurie laukia Viešpaties,
valdys žemę" (Psal. 37:9). Laimingi, ku-
riems bus leista gyventi palaimintoje
tūkstantmetinėje Kristaus Karalystėje ant
šitos mūsų žemės.

ADRESAS: Joe Gramontas, 5421 So. Mo -
zart St. Chicago, Ill. 60632

Kurie įdomaujatės, prašome parašyti
atvirlaiškį, gausite dovanų įvairių knygų-
knygelių.

ŠV. RAŠTO TYRINĖTOJAI

IŠ PAVERGOTOS LIETUVOS

Tęsinys

OKUPOUOTOJE LIETUVOJE PO 1962 m.
LIEPOS 13 - 14 d. BAŽNYČIOSE
GIEDAMOS GIESMĖS

3. GIESMĖ

Skiemonių padangė nušvito laikai,
Dangaus Motinėle, tai Tu mus lankai.
Sveika, sveika, sveika Marija (2 kartu)

Čia žemė Tavoji, čia Tavo vaikai,
Šią šalį stebuklams Tu pasirinkai.
Sveika ...

Ilgies Tu tyrumo širdies nekaltos,
Renkies sau Ramutę atstovę tautos.
Sveika ...

Per ją šiandien melstis Tu mūsų prašai,
O skruostus Tau vilgo ašarų lašai.
Sveika ...

Tau gaila paklydusių savo vaikų,
Nes jie nebemato į dangų takų.
Sveika ...

Ir pasninką nori mums šiandien primint,
Tikėjimą, meilę širdyse gaivint.
Sveika ...

Aukojame šiandien Tau širdis visas,
Leisk Tau ašarėles nušluostyt visas.
Sveika ...

Gausiai plaukia minios visos Lietuvos,
Visi ilgis, laukia pagalbos Tavos.
Sveika ...

Tu mums mylimiausia Motina esi,
Kai sutemos dengia -viltis Tu šviesi.
Sveika ...

Ištiesk, Motinėle, mums savo rankas-
Primk dovanėles Tu mūsų menkas.
Sveika ...

Klausai Tu šiandieną juk mūsų maldos,
Esi pasiruošus padėt visados.
Sveika ...

Atodūsius žemėj skaudžius Tu girdi.
Gal jie šiandien Tave gailiai pravirkdė?
Sveika ...

Neverk, Motinėle, mes prašom Tave,
Mes užmirštai meilei aukosim save.
Sveika ...

Mūs klystančių brolių išgelbėt ateik,
Jų skurstančiai sielai malonių suteik.
Sveika ...

Kad jiems sužerėtų tikroji šviesa,
O žingsnius lydėtų didžioji Tiesa.
Sveika ...

Palaimink Tu šalį mūsų Lietuvos,
Tegul mūs žemelėj lelijos baltuos.
Sveika ...

Tyrų širdžių meilė Tau nebeužges.
Neverk, Motinėle, mes prašom Tavęs.
Sveika ...

Mes nešame šiandien Tau širdis savas,
Leisk Tau ašarėles nušluostyt visas.
Sveika ...

Amen.

(Bus daugiau)

PS: Apie Skiemonių ir kitus įvykius pa-
aiškės daugiau kituose tęsinuose.
Anksčiau skelbta ir ši medžiaga laisva-
jį pasaulį pasiekė be bolševikų cenzūros.

AUKOKIME LIETUVOS LAISVINIMUI !

Maskvos agresija Afganistane atskleidė visam pasauliui Kremliaus
kolonialinius kėslus ir padarė atviresnes širdis pavergtųjų šauksmui.
Tuo pasinaudodami mes turime sustiprinti Lietuvos laisvės šauksmą.
Aktyvesnė laisvinimo veikla, vykstanti Madrido konferencija reikalauja
daugiau darbo ir lėšų. Žinodami Jūsų nuoširdų prielankumą Lietuvos
laisvinimo reikalams, maloniai kviečiame parenti šiuos darbus, siun-
čiant savo auką adresu: Amerikos Lietuvių Taryba, 2606 West 63rd St.,
Chicago, Illinois 60629 arba perduodant vietiniam Alto skyriui.

Iš anksto tariame nuoširdų ačiū.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA

Amerikos Lietuvių Tarybai
LITHUANIAN AMERICAN COUNCIL, INC.
2606 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629

1981 m. ....mėn. ....d.

Kovai už Lietuvos laisvę, ryšium su Lietuvos Nepriklausomybės
atstatymo paminėjimu, siunčiu savo auką _____ sumoje.

Pavardė

Adresas

DR. K. ŠIDLAIUSKO IR DR. J. VALAITIS
PASKAITOS LIETUVOS REIKALAIŠ

CHICAGO, ILL. World Without War sambūris gruodžio 8 d. savo studijų dienoje skyrė vieną seminarą Lietuvos klausimui. Kalbėtojais pakvietė Alto pirm. dr. K. Šidlauską ir vice-pirm. dr. J. Valaitį.

Dr. J. Valaitis savo paskaitoje kalbėjo apie Lietuvos okupaciją, įjungimą į Sov. Sąjungą, ko JAV ir laisvasis pasaulis nepripažįsta, apie Ribbentropo-Molotovo paktą. Dr. K. Šidlauskas pateikė žinių apie dabartinį Lietuvos tautinį statusą ir kas daroma Lietuvos laisvinimo reikalu.

Kituose seminaruose prelegentais dalyvavo JAV Valstybės departamento atstovas ir eilė universitetų dėstytojų. Diskusijose, be Lietuvos reikalų, buvo paliesta padėtis San Salvadore, Irane, Airijoje ir kt.

NAUJAS TAUTINIŲ KAPINIŲ PRIEVAIZDAS - REIKALŲ VEDEJAS

Lietuvių Tautinių Kapinių vadovybė praneša, kad STASYS R. KASLAS, kapinėse išdirbęs daugiau 20 metų, sausio 1 d. išėjo į pensiją. Tautinių kapinių vadovybė jam dėkinga už gerai atliktas pareigas ir linki sveikatos ir ilgo amžiaus.

Naujuoju prievaizdu pakviestas KESTUTIS TRUŠKŪNAS. Jaunas lietuvis, gimęs Lietuvoje, dar būdamas jaunas su tėvais atvažiavo į Chicago. Jis yra labai svetingas ir kapinių vadovybė linki jam ilgų metų darbuotės mūsų kapinėse.

Kęstutis tris mėnesius dirbo su S. Kaslu ir sausio 1 d. pilnai perima prievaizdo pareigas. Geriausios sėkmės abiem!

A. J. P.

CICERO ILL.

VASARIO 16 MINĖJIMAS CICEROJE įvyks vasario 8 d. 12 val. šv. Antano parapijos salėje, 1500 So. 49 Court. Kalbės ALTO gen. sekretorius inž. G. J. LAZAUSKAS. Meninėje dalyje dalyvaus solistė M. MŪMKEINĖ, kuriai akomponuos muzikas A. VASAITIS ir FR. ZA POLIO vadovaujama tautinių šokių grupė. Visus kviečia dalyvauti ALTO CICERO skyrius.

AUKOS "SANDAROS" SPAUDOS FONDUI

- \$ 10.00 Vyto Uznys, Chgo. Ill.
- \$ 10.00 M. Tamulėnas, Racine, Wisc.
- \$ 5.00 Bronė Kuchinsky, Mahagony, Pa.
- \$ 5.00 Ben Petrošius, Chgo. Ill.
- \$ 5.00 Petras Jonikas, Riverside, Ill.
- \$ 5.00 Dhula Yatri, Los Angeles, Cal.
- \$ 5.00 Petras Tarnauskas, Paterson, N. J.
- \$ 5.00 Charles Brazaitis, Chgo. Ill.
- \$ 2.00 Vyt. Maksvytis, Chgo. Ill.
- \$ 2.00 Sabina Rutkauskas, Lakewood, Ohio

Apdraudų Agentūra

Tel.: 778-2233

Bell Realty & Bace Ins. Agency

Juozas Bacevičius
VALANDOS

Kasdien 9 - 8 val. vakaro
Šeštadieniais ir sekmadieniais
9 - 4 val. po pietų

6529 So. Kedzie Ave.

- Chicago, Ill. 60629

SOPHIE BARGUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS

ALDONA ir dukra SOFIJA DAUKAI

IŠ WOPA 1490 KIL. AM

Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 4:00 - 4:30 val. po pietų
Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.

7159 South Maplewood Avenue

Tel.: HEmlock 4-2413

CHICAGO, ILLINOIS 60629

ŠIMAITIS REALTY

INSURANCE • INCOME TAX • NOTARY PUBLIC

2951 W. 63rd Street

CHICAGO, Illinois 60629

Office - 436-7878

VLADAS SIMAITIS, J. D.

Res. 839 - 5568

Registered Broker

Laimingų Naujųjų Metų Visiems draugams ir visiems Lietuviams

Ample Parking

BANQUETS
Up to 200

453-2106

PETRAS IR RITA DUDAI
savininkai dviejų elegantiškų pobūvių
salių

MR. Anthony's Halls

esančių prie 7348 W. Irving Park Rd.
(vienas blokas į vakarus nuo Harlem Av)
tel. 453 - 2106,
NUOŠIRDŽIAI SVEIKINA SANDAROS
SKAITYTOJUS - BENDRADARBIUS IR
RĖMĖJUS NAUJŲJU METŲ PROGA
ir kviečia maloniai pasinaudoti jų sąži-

Mr. Anthony's
TWO ELEGANT BANQUET HALLS
FOR ALL OCCASIONS

7348 W. IRVING PARK RD.
1 Block West of Harlem Ave.

PETER & RITA DUDA
Your Hosts

ningu, geru patarnavimu. Puiki aplinka,
geras maistas, neaukštos kainos.
Automobiliams nemokamas didelis par-
kinimo lotas.

"Sandaros" Šimtininkų Spaudos Fondas

PIRMIEJI "1981 METŲ SANDAROS
ŠIMTININKAI"

- \$ 100 Aleksandras Chaplikaš, So. Boston, Mass.
- \$ 100 Feliksas Motuzas, Detroit, Mich.
- \$ 100 Susivienijimas Lietuvių Amerikoje, New York, N.Y.
- \$ 100 Eleonora N. Chaplikienė, So. Boston, Mass.
- \$ 100 Alfonsas Giedraitis, Santa Monica, California

NAUJAS SANDAROS "ŠIMTININKAS"
- Žurnalistas - poetas Alfonsas
Giedraitis

Jis savo sveikinime Sandaros redakcijai rašo:

"Sveikinu už anais metais sėkmingą SANDAROS atgaivinimą ir dėkoju už mano eilėraščių tokių kilnių įvertinimą, atspausdinant jį Sandaroje net šalia Putino - Mykoloičio kūrybos...

Šia proga jungiuosi ir aš į SANDAROS ŠIMTININKŲ SPAUDOS FONDA, pridėdamas \$ 100 čekį.

Jūsų Alfonsas Giedraitis"

SANDAROS TALKININKAI UŽBAIGĖ
SENUOSIUS METUS

Pereitų metų gruodžio 30 d. įvyko "Sandaros" laikraščio talkininkų tradicinis senų metų užbaigimas-pobūvis.

Jau penkti metai, kaip šis pasišventusių žmonių būrelis 24 kartus į metus, šilta ar šalta, visados laiku susirenka ir siuntinėja "Sandarą".

Šventiška papuoštose "Sandaros" patalpose (Kalėdinius papuošimus-šiaudinius p. Klausienės kūryba, ji padovanojo papuošimui) prie įvairiomis gėrybėmis, mūsų pačių ponių pagamintomis, stalo susėdome visi! Dundulis, Blažys, Kavaliauskas, Liorentaitė, Boreišai, Motušiai, Lazauskai, Rimkienė, Josmantas, Prūsas, Urbonas, Burneikiai ir Milašius.

G. Lazauskas visus pasveikino ir palinkėjo sveikų ir laimingų Naujųjų Metų. Taip pat perdavė sveikinimus ir "Sandaros" Centro Valdybos pirm. Povilo Dargio ir vicepirm. A. Chapliko.

Buvo prisimintas mūsų miręs bendradarbis a. a. Kazys Karazija.

Besivaišinant, besišnekučiuojant ir bediskutuojant maloniai bėgo laikas... Buvo pasveikinti gimtadienio proga Ballys Dundulis ir Povilas Burneikis ir sugiedota jiems Ilgiausių Metų!

Buvo gaila, kad dėl ligos negalėjo dalyvauti mūsų talkininkai St. Dagys, J. Kreivėnas ir St. Paulauskas.

Baigiant senuosius metus ir pradėdant Naujuosius vieni kitiems linkėjome daug sveikatos ir visų mūsų troškimų išsipildymo. Dalyvis,

A.A. ANTANAS LINGIS

MELROSE PARK, II.

Prieš Kalėdas mirė ilgametis Sandaros skaitytojas ANTANAS LINGIS, sulaukęs 94 m. amžiaus. Apie jį plačiau buvo aprašyta Sandaroje 1978 m. nr. 10.

Jis kilęs iš Tauragės apskr. Šilalės vls., Vaičių km. labai gražioje apylinkėje. Tam pačiame Vaičių kaime yra piliakalnis, o kitas piliakalnis yra Biržų lauke. Ten jautiesi, tartum, Mickvičiaus slėnyje.

Antanas Lingis, vedęs Aleksandrą Poškaitę, išaugino penkis vaikus: Euginiją, Eleną, Ameliją, Antaną, Liuciją. Jis buvo pažangus ūkininkas, gražiai sugyveno su savo samdiniais.

Netoli nuo ūkio (apie 1 km) ant Akmenos upės turėjo vandeninį malūną. Buvo įrengtos dvi turbinos. Be malūno, dar buvo lentpiuvė, medžiagų vėlimo mašinos. Tokiu būdu jis aptarnavo plačią apylinkę.

Netekus savo ilgamečio skaitytojaus ir nuoširdaus tautiečio, Jo šeimai ir gimineiems reiškiamo gilią užuojautą.

**DIAL 911 IN CHICAGO FOR
EMERGENCY POLICE, FIRE
AND AMBULANCE
NON-EMERGENCIES: DIAL 744-4000**

*****

Didžiausias Kailių
Pasirinkimas!

PAS VIENINTELĮ
LIETUVIŲ KAILININKĄ
CHICAGO'JE

Ištaigos: 263-5826
Namų: 677-8489

NORMANĄ BURŠTEINĄ
185 No. Wabash Avenue
second floor
Chicago, IL 60601

RAMUNĖ

DELIKATESŲ KRAUTUVĖ
RESTORANAS

2547 West 69th Street, Chicago, IL, 60629
Čia yra lietuviškų knygų, gaidų, plokštelių ir kt. lietuviškų kūrinių.
Telefonas 925 - 4254
Savininkai - Ona Konkulevičienė
ir Bronius Zabukas

NAUJA LIETUVIŠKA RADIJO PROGRAMA

"LIETUVOS AIDAI"

Veda Kazė BRAZDŽIONYTĖ

KASDIEN nuo pirmadienio iki penktadienio
8:30 val. vakare

Visos laidos iš WCEV 1450 Kc BANGA.
ST. PETERSBURGE: 12 val. 30 min.
WTIS 1110 AM BANGA.

Adresas: 2646 West 71-st St.

Chicago, Ill. 60629. Tel. 778-5374.

